

Godser tilstedeværende Fæstegods 33,8 pCt. af Gaardenes Antal og 32,3 pCt. af Gaardenes Hartkorn; de indtil 1858 folgte Fæstegaarde udgjorde 26,5 pCt. af Gaardenes Antal og 25,9 pCt. af Gaardenes Hartkorn. Sammenligner jeg dermed, hvad der er solgt fra de private Godser, saa udgjør dette hele 10 pCt. mere, idet der er solgt derfra 3172 Fæstegaarde med et Tilliggende af 15,606 Edr. Hartkorn, hvilket udgjør af Beløbet af Fæstegaardene ved Begyndelsen af Aaret 1850 blandt denne Klasse af Godser 42,9 pCt. af Gaardenes Antal og 42,2 pCt. af det disse Godser paahvilende Hartkorn. Det er altsaa en meget betydelig Forskjel. I det ene Tilfælde er der solgt kun lidt over 30 pCt., i det andet Tilfælde over 40 pCt., saa at der altsaa er solgt en Trediedeel mere fra de Godser, hvorpaa der ikke hviler noget fideicommissariff Baand, end fra dem, hvorpaa dette Baand hviler. Forskjellen træder endnu stærkere frem, naar man seer paa de forskjellige Provindser. I Sylland, hvor Stamhusgobserne efter Størrelsen ikke ere saameget forskellige fra andre Godser, finde ogsaa de fleste Afhændelser Sted, medens det Modsatte er Tilfældet i de Provindser, hvor mange af disse meget store Eiendomme findes. I Fyen og paa Langeland var der i 1863 bortsolgt 25,8 pCt. af Gaardenes Antal og 25,7 pCt. af Gaardenes Hartkorn. Gaae vi derimod over til de private Godser, stiger Procenten for Fyens og Langelands Bedkommende henholdsvis til 39,4 og 38,8, saa at Salget altsaa har været langt større fra de private Godser end fra Familiegodserne. I Sjælland og paa Møen stiller Forholdet sig for Familiegodsernes Bedkommende saaledes, at der var solgt 13,9 pCt. af Gaardenes Antal og 13,2 pCt. af Gaardenes Hartkorn, hvorimod Procenten for de private Godser's Bedkommende har været henholdsvis 33,1 og 34,1. Altsaa 13 pCt. og 34 pCt., hvilken Forskjel er der ikke derimellem! Det er de simple Tal, som vise, hvem der har Ret, vise, hvad der er meest gunstigt for Dvergang til Selveiendom, enten Familiegodser eller private Godser. Dette kunde maaffee dog nok være directe Svar med Hen-

syn til den Side af Sagen. — Det ærede Medlem for Sorø Amt (Holstein) talte om Creditforholdene og fremstillede, hvorledes dette Lovforslag, hvis det blev til Lov, vilde forrykke mange Creditforhold omkring i Landet. Men hvorledes forholder det sig i Virkeligheden. Hvad er meest gunstigt for disse Creditforhold, enten vort Forslag eller den nuværende Tilstand. Vort Forslag gaaer ud paa at skabe større Capitaler, og disse Capitaler, hvormed Afbetalingerne skee, maae nødvendigvis søge Anvendelse. Der er aldeles ikke Tale om Capitalsformindskelser, der kan kun være Tale om Capitalsforøgelser. Det er altsaa saa langt fra, at vort Forslag kan udøve nogen skadelig Indflydelse paa Creditforholdene, at tværtimod det Modsatte maa blive Tilfældet. Besidderne af Eiendommene ville sandsynligvis opsære Capitaler for dermed at præstere Afbetalingerne, og større Capitaler ville derved blive skabte til Udlaan. Altsaa Laansøgerne ville nødvendigvis istedetfor Skade have Gavn af Forslaget. Det ærede Medlem vendte ogsaa tilbage til at tale om Dygtigheden, som dog en Deel af de større Eiendomsbesiddere nu være i Besiddelse af. Ja, det har jeg jo aldrig nægtet, men jeg har kun fremhævet, hvorledes der dog er den største Forskjellighed i Maaden, hvorpaa mange af disse Eiendomme bestyres. Naar man taler om Dygtigheden og sammenligner den med de private Eiendomme, maa man dog forresten husse paa, at ikke altid det, der seer godt ud ved en saadan Eiendom, er Vidne om en dygtig Bestyrelse; thi hvormange store Eiendomme glimre ikke mere s. Gr. ved Bygninger end de beskednere Gaarde, uden at de dog derved ere Vidner om større Duellighed. Forsaa vidt disse Bygninger ere mere kostbare og mindre oeconomiske end de, der ere blevne opførte af de mindre Eiendomsbesiddere, kunne de dog ikke ansøres som et Exempel paa den omtalte Dygtighed. Ofte have jo mindre Besiddere opnaaet det Samme med Tusinder, som de større Besiddere have brugt Hundreder Tusinder til, og man kan, kort sagt, ikke altid gaae efter det ydre Skin. Selv om jeg imidlertid seer hørt herfra og uden videre giver det ærede Medlem Ret, maa det dog er-